

Foto: 3x archiv LLA8

Technologie mění i lázeňství

Dnešní dynamická doba vyžaduje neustálé inovace a lázeňství v tomto není výjimkou. Ačkoliv se jedná o tradiční odvětví, kde by inovativní postupy a nové technologie hledal málokdo, i zde je třeba jít s dobou a rozvíjet lázeňství tak, aby bylo atraktivní nejenom pro stálé klienty, ale i pro novou generaci lázeňských hostů, která se potýká s jinými druhy zdravotních problémů a zároveň je zvyklá na každodenní přítomnost nových technologií.

Lázeňský trh se rychle mění nejenom s novými požadavky klientů a tím i s poptávkou po nových produktech či službách, ale i se změnou ve skladbě klientů, kterou odstartovala pandemie covidu-19. Tím rostou požadavky i na management lázeňských zařízení, který nyní musí hledat nové cesty k novým zákazníkům. Inovace a nové technologie jsou tedy nedílnou součástí rozvoje lázeňského managementu.

Inovacemi, které se zaměřují na rozvoj nových produktů či služeb, a jsou tedy určeny především k uspokojení vyvíjejících se potřeb lázeňských hostů, myslíme tzv. technické inovace. Mezi ně může patřit využití nových technologií nebo inovovaných postupů v oblasti léčebných programů, využívání nových technologií při komunikaci s lázeňským hostem, ale třeba i vývoj nových technologických postupů při práci s přírodními léčivými zdroji či inovativní způsob jejich využití. Netechnické inovace jsou pak ty, které se zaměřují na rozvoj marketingových strategií a organizačních

metod v samotném lázeňském zařízení a pomáhají k jeho rozvoji. Můžeme sem zařadit implementaci systémů řízení kvality a nových metod řízení, efektivní využití marketingových nástrojů nebo hledání nových zákaznických segmentů.

Lázeňství zaměřené na prevenci

Moderní medicína je a stále více bude založena na prevenci. Chronická neinfekční onemocnění představují nejčastější příčinu úmrtí v České republice, přitom jsou to nemoci, jimž lze předcházet. Právě lázeňská péče jako systematizovaná všeobecná terapie má velkou příležitost se podílet na boji s tzv. primárními rizikovými faktory rozvoje civilizačních onemocnění, jako je např. nedostatek aktivního pohybu, nesprávná životospráva, stres, závislosti na návykových látkách, negativní vlivy životního prostředí. Komplexní lázeňská péče, která v sobě zahrnuje vlastní lázeňské a regenerační procedury na základě předpisu lékaře a integrovanou léčbu metodami celého spektra oboru reha-

bilitační i fyzikální medicíny, pozitivně ovlivňuje přirozené obranné regulační a adaptivní schopnosti organismu a jeho celkový zdravotní stav. Preventivní funkce lázeňské péče má široké spektrum zdravotních a ekonomických benefitů: snížené množství spotřebovaných léků, zkrácení pracovní neschopnosti, nižší počet prováděných léčebných úkonů, nižší náklady na sociální péči a v součinnosti s tím menší množství důchodových dávek pro invaliditu, zlepšení kvality osobního života, optimalizace společenského a pracovního uplatnění.

Nové léčebné programy

Výzvy pro lázeňství nejsou jen v klasických oborech léčby, ale také ve stále rostoucím počtu diagnóz nových nemocí, zejména v oblasti duševního zdraví. Zvýšená incidence duševních onemocnění je jedním z velkých problémů 21. století. Zvláště vysoký výskyt duševních onemocnění lze pozorovat u lidí středního věku. Podle průřezové studie

NÚDZ stoupl oproti předpandemickému období výskyt deprese až třikrát a výskyt úzkostných poruch dvakrát. Aktuálně se s duševním onemocněním potýká 30 % české dospělé populace.

Výsledky pilotní studie Institutu lázeňství a balneologie ukazují, že už 7denní lázeňský pobyt vede k pozitivní změně aktuální psychického stavu pacientů. Největší změna je přitom pozorována v oblasti únavy. K léčbě a prevenci duševních poruch se v lázních využívá především příznivého klimatu jako jedné ze součástí komplexní lázeňské péče, pohybové terapie, aktivní muzikoterapie a široké škály vodoléčebných procedur. Významnou roli v celkovém účinku lázeňského pobytu hrají emoční faktory, kterými se rozumí kladné emoce, vnímání krásy krajiny, čistota prostředí.

Nové možnosti v segmentu péče o lidské zdraví otevírá zavádění nových léčebných metod v kombinaci s možnostmi virtuální a rozšířené reality. Virtuální realita umožňuje nejenom možnost vzdálené léčby, ale především uzpůsobení rehabilitace na základě sledování pohybu pacienta a vyhodnocování individuální progresu. K výhodám využití VR bezesporu patří i bezpečnost realistických scén, které mohou být v běžném životě pro pacienty obtížně zvladatelné či nebezpečné. Výzkum na katedře psychiatrie Oxfordské univerzity zkoumal potenciál virtuální reality při léčbě osob s úzkostmi, depresemi a také s posttraumatickými poruchami. Freeman a kol. (2018) dokázali, že VR terapie skutečně může představovat skvělý doplněk v terapeutických postupech léčby osob s psychickými problémy. Dalším příkladem využití VR jsou rehabilitace, které absolvují lidé po těžkých úrazech. Rehabilitační ústav Kladruby zkoumá možné terapeutické účinky virtuální reality např. u lidí, kteří by při správné rehabilitaci mohli po úrazu znovu začít chodit. V kombinaci se zařízením stimulujícím skutečný pohyb představuje virtuální realita možný nástroj urychlující proces uzdravení. Nové léčebné programy vznikají i v souvislosti se vznikem nových nemocí, příkladem může být pandemie covidu-19. Na tu většina lázeňských zařízení v ČR zareagovala velmi rychle a svoji nabídku inovovala o nové, ať už krátkodobé, nebo dlouhodobé programy, určené pro klienty, kteří

prodlělali nemoc covid-19 a trpí nyní tzv. postcovid syndromem. Tento příklad je důkazem toho, že české lázeňství si dokáže poradit s novými výzvami, jež nové druhy onemocnění představují.

Mladá generace podporuje inovace

Že lázeňství zajímá jen starší generaci, určitě neplatí. A je to právě nová generace potenciálních lázeňských hostů, kteří mohou lázeňství posouvat kupředu. Důkazem pro to jsou i mnohé studentské projekty, které se zabývají lázeňstvím a jeho inovováním. Jedním z těchto projektů je projekt studentské mezioborové inovace v Česko-bavorském regionu, ve kterém se studenti z Fakulty zdravotních studií a Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni spojili se studenty Technische Hochschule Deggendorf a navrhli společně inovativní cvičební nářadí pro aqua-fitness pro zdravé i zdravotně postižené. Na trhu totiž v současné době není žádné univerzální vybavení, které by bylo vhodné pro většinu cílových skupin. Asociovaným partnerem tohoto projektu byl i Institut lázeňství a balneologie, jehož odborní pracovníci formou přednášek a konzultací pomáhali studentům pochopit význam lázeňství. Dalším příkladem zapojení mladé generace je projekt, který realizoval Institut lázeňství a balneologie společně s Alžbětínými lázněmi v Karlových Varech. Cílem projektu byl návrh na vylepšení a inovace stávajících procedur v Alžbětíných lázních. V tomto projektu hrály důležitou roli studentky Fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni, které v rámci své semestrální práce pomáhaly mapovat mezi obyvateli Karlových Varů zájem o nové procedury a inovované lázeňské služby. Zároveň právě mladí lidé nejvíce pozitivně vnímají použití moderních technologií v lázeňské léčbě. Z výsledku dotazníkového šetření Institutu lázeňství a balneologie vyplynulo, že více než 73 % mladých lidí podporuje použití moderních technologií v lázeňství.

Evropské inovační trendy v lázeňství

A jak se inovuje lázeňství ve zbytku Evropy? Skvělý vhled na tuto problematiku přináší každoroční ocenění nejúspěšnějších inovací v oblasti lázeňství,

kterou vyhlašuje Asociace evropských lázní – ESPA INNOVATION AWARDS, do které se mohou přihlašovat lázeňští inovátoři z celé Evropy. Tento rok uspěl například projekt léčebného lesa v Meklenbursku-Předním Pomoransku, který rozvíjí potenciál lázeňských lesů k léčbě specifických indikací i k prevenci. Velké množství ocenění směřovalo k lázeňským zařízením, které ve svých programech zohledňovaly preventivní funkci lázeňství nebo kladly důraz na duševní zdraví svých klientů a podporu jejich imunity či sebevědomí. V oceňovaných programech jsou zároveň aplikovány nové trendy v gastronomii, jako je například využívání ekologicky vypěstovaných potravin nebo uplatňování principů zdravé výživy. Cenu za

inovativní léčebné programy vyhrála dvě lázeňská zařízení ve Slovinsku a Bulharsku, která vyvinula zcela nové programy pro klienty, kteří potřebují rehabilitaci po proděláním nemoci covid-19. Se svým postcovid programem vyhrála kategorii Medical spa – scientific research společnost Ensana, jež ve spolupráci s Institutem lázeňství a balneologie vytvořila studii potvrzující účinnost tohoto programu a realizovanou v lázeňských zařízeních v Mariánských Lázních. Důležitost zapojení mladých lidí do inovací v lázeňství byla potvrzena i v rámci těchto ocenění, kdy jedno z nich získala studentská aplikace SmartWell. Tato aplikace měří velké množství faktorů, např. celkovou pohodu člověka, fyzickou aktivitu, srdeční tep a mnoho dalšího. Na základě těchto dat navrhuje uživateli způsoby, jak si pohodu udržet, a zároveň navrhuje vhodné wellness programy na míru současnému fyzickému i psychickému stavu uživatele. Z oceněných témat je zjevné, že české lázeňství následuje evropské trendy a samo je i udává, v tomto případě v kategorii lázeňského výzkumu. V minulých letech dostaly toto ocenění lázně Luhačovice za projekt nového balneoprovozu nebo kosmetika THERMELOVE® v kategorii Innovative Spa Products. ■

VĚRA MARKOVÁ a ALINA HUSEYNLI,
Institut lázeňství a balneologie, v. v. i. – www.i-lab.cz